

દાનિયેલનું પુસ્તક - એકતાલીસમો ભાગ

પૌલનું ભવિષ્યવાણીય સેવાકાર્ય: પ્રાચીન ઇઝરાયેલને આત્મિક ઇઝરાયેલ સાથે જોડતું

Jeff Pippenger

2024-01-05

પ્રેરિત પાઉલ પ્રાચીન ઇઝરાયેલ અને આત્મિક ઇઝરાયેલ વચ્ચેની જોડતી કડી હતો, કારણ કે તેની સેવા, તેનું નામ, તેની વ્યક્તિગત પરિસ્થિતિઓ અને તેનું પ્રબોધકીય કાર્ય—આ બધું જ આ સત્યની સાક્ષી આપે છે. તેણે પોતાને પ્રેરિતોમાં સૌથી નાનો ગણાવ્યો, કારણ કે તેણે દેવના લોકોનો ઉપદ્રવ કર્યો હતો.

કારણ કે હું પ્રેરિતોમાં સૌથી નાનો છું, અને પ્રેરિત કહેવાવા લાયક નથી, કારણ કે મેં દેવની કલ્પિતિયાનો પીછો કર્યો હતો. ૧ કરિન્થીઓ ૧૫:૧૯.

પરિવર્તન સમયે તેને જે નામ આપવામાં આવ્યું તે પૌલ હતું, જેનો અર્થ નાનો અથવા અલ્પ થાય છે, કારણ કે તે પ્રેરિતોમાં સૌથી નાનો હતો. છતાં તેનું મૂળ નામ શાઉલ હતું, જેનો અર્થ “પસંદ કરેલો” થાય છે.

ત્યારે અનનિયાએ ઉત્તર આપ્યો, પ્રભુ, મેં ઘણા લોકો પાસેથી આ માણસ વિષે સાંભળ્યું છે કે તેણે યેરુશાલેમમાં તારાં સંતો પર કેટલું ઘણું દુષ્ટ કાર્ય કર્યું છે; અને અહીં પણ તે બધાને, જેઓ તારાં નામનો આદ્વાન કરે છે, બાંધવા માટે મુખ્ય યાજકો તરફથી અધિકાર પ્રાપ્ત કર્યો છે. પરંતુ પ્રભુએ તેને કહ્યું, તું જા; કારણ કે એ મારા માટે પસંદ કરેલું એક પાત્ર છે, જેથી તે અન્યજાતિઓ, રાજાઓ અને ઇઝરાયેલની સંતાનો સમક્ષ મારું નામ વહન કરે, પ્રેરિતોનાં કૃત્યો ૯:૧૩-૧૫.

શાઉલ સુસમાચારને અન્યજાતિઓ સુધી લઈ જવા માટે “પસંદ કરાયેલું પાત્ર” હતો, પરંતુ તેને પહેલાં પરિવર્તિત થઈને અને નમ્ર બનાવીને પૌલ (નાનો) બનવું આવશ્યક હતું, કારણ કે તેને શક્તિશાળી બનવાની જરૂર પડવાની હતી. પૌલે સમજ્યું હતું કે તેની શક્તિ તેની નાનપણમાં, અથવા તેની નિર્બળતામાં, મળી આવતી હતી.

અને પ્રકાશનોની અતિશયતા દ્વારા હું અતિશય ઊંચો ન ઊઠું એ માટે, મને દેહમાં એક કાંટો આપવામાં આવ્યો, એટલે શૈતાનનો એક દૂત, જે મને મારતો-પીડતો રહે, જેથી હું અતિશય ઊંચો ન ઊઠું. આ બાબત વિષે મેં પ્રભુને ત્રણ વાર વિનંતી કરી કે તે મારાથી દૂર થઈ જાય. અને તેણે મને કહ્યું, “મારી કૃપા તારા માટે પૂરતી છે; કારણ કે મારી શક્તિ નિર્બળતામાં સંપૂર્ણ થાય છે.” તેથી હું અતિ આનંદથી મારી નિર્બળતાઓમાં જ ગૌરવ કરીશ, જેથી ખ્રિસ્તની શક્તિ મારા પર નિવાસ કરે. તેથી હું ખ્રિસ્તના હિંતાર્થે નિર્બળતાઓમાં, નિંદાઓમાં, આવશ્યકતાઓમાં, પીડનોમાં, સંકટોમાં પ્રસન્ન રહું છું; કારણ કે જ્યારે હું નિર્બળ છું, ત્યારે જ હું શક્તિશાળી છું. ૨ કરિન્થીઓ ૧૨:૭-૧૦.

સૌલ “પસંદ કરાયેલો” હતો, પરંતુ તે શક્તિશાળી બને તે માટે તેને નાનો બનાવવામાં આવ્યો (પૌલ). તેને સુવાર્તા અન્યજાતિઓ સુધી લઈ જવા માટે પસંદ કરવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ તેને એક અંશે જૂના કરારના તેના જ્ઞાનને કારણે પસંદ કરવામાં આવ્યો હતો.

વિશેષ કરીને કારણ કે હું જાણું છું કે તું યહૂદીઓમાં ચાલતી બધી રીતરિવાજો અને પ્રશ્નોમાં નિષ્ણાત છે; તેથી હું તને વિનંતી કરું છું કે મારી વાત ધીરજપૂર્વક સાંભળ. મારા યુવાવસ્થાથી મારી જીવનપદ્ધતિ, જે આરંભથી જ યરુશાલેમમાં મારી પોતાની જાતિમાં રહી, તે બધા યહૂદીઓ જાણે છે; તેઓ મને શરૂઆતથી ઓળખે છે—જો તેઓ સાક્ષી આપવા ઇચ્છે—કે અમારા ધર્મના અતિ કડક પંથ પ્રમાણે હું ફરિસી તરીકે જીવ્યો હતો. પ્રેરિતોનાં કૃત્યો ૨૬:૩-૫.

શાઉલને ગમાવીએલ દ્વારા શિક્ષિત કરવામાં આવ્યો હતો, જેને જૂના કરારના શાસ્ત્રોના શ્રેષ્ઠ શિક્ષકોમાંના એક માનવામાં આવતા હતા.

“વિનંતી મંજૂર કરવામાં આવી, અને ‘પૌલ સીડીઓ પર ઊભો રહ્યો અને લોકસમૂહ તરફ હાથથી સંકેત કર્યો.’ તે હાવભાવથી તેમની દૃષ્ટિ તેના તરફ ખેંચાઈ, જ્યારે તેની ભંગિમાએ આદર ઉપજાવ્યો. ‘અને જ્યારે બહુ મોટું મૌન થયું, ત્યારે તેણે તેમને હિબ્રૂ ભાષામાં કહીને સંબોધ્યા: પુરુષો, ભાઈઓ અને પિતૃગણ, હવે હું તમારી સમક્ષ જે મારો બચાવ રજૂ કરું છું, તે સાંભળો.’ પરિચિત હિબ્રૂ શબ્દોના સ્વરે ‘તેઓ વધુ મૌન રહ્યા,’ અને સર્વત્ર છવાયેલા તે નિઃશબ્દ વિરામમાં તેણે આગળ કહ્યું: “હું ખરેખર એક યહૂદી માણસ છું, કિલિકિયા પ્રદેશના તાર્સસ શહેરમાં જન્મેલો; છતાં આ શહેરમાં ગામાલિયેલના યરણોમાં ઉછરેલો, પિતૃઓની વ્યવસ્થાના સંપૂર્ણ રીતિ મુજબ શિક્ષિત, અને દેવ વિષે ઉત્સાહી હતો, જેમ તમે સૌ આજે છો તેમ.’ પ્રેરિતના આ નિવેદનોનો કોઈ ઇનકાર કરી શક્યો નહીં, કારણ કે તેણે જે તથ્યોનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો, તે હજી ચેરુશાલેમમાં જીવતા ઘણા લોકોને સારી રીતે જાણીતા હતા.”

Apostles ના કૃત્યો, 408.

શાઉલની પસંદગી કાકતાળે કરવામાં આવી ન હતી, અને પૌલની સેવાકાર્યના નિશ્ચિત હેતુઓમાંનો એક હેતુ યથાર્થ ઇઝરાયેલના પવિત્ર ઇતિહાસ અને આત્મિક ઇઝરાયેલના પવિત્ર ઇતિહાસ વચ્ચે સેતુ બાંધવાનો હતો. આ હકીકતના અનુસંધાનમાં, તેણે નવા કરારનો મોટાભાગનો ભાગ લખ્યો હતો. તેના લખાણોમાંનો એક અધ્યાય પ્રથમ દેવદૂતના સંદેશાના માળખા માટે અને ત્રીજા દેવદૂતના સંદેશાના માળખા માટે પણ આધારને ઓળખાવે છે. આ અવતરણ એડવેન્ટિઝમના ઇતિહાસમાં એક સ્મારકરૂપ છે, જે એડવેન્ટિઝમના આરંભ અને અંતમાં બુદ્ધિશાળી અને મૂર્ખ વચ્ચેનો ભેદ ઓળખાવે છે.

હવે, હે ભાઈઓ, અમારા પ્રભુ યેશુ ખ્રિસ્તના આગમનને અને અમારા તેમની પાસે એકત્ર થવાને લઈને, અમે તમને વિનંતી કરીએ છીએ કે તમે મનમાં જલદી ડગમગી ન જાઓ, કે વ્યાકુળ ન થાઓ, ન તો કોઈ આત્માથી, ન કોઈ વચનથી, ન તો જાણે અમારી તરફથી લખાયેલ પત્ર દ્વારા, એમ માનીને કે ખ્રિસ્તનો દિવસ આવી પહોંચ્યો છે. કોઈ મનુષ્ય તમને કોઈ પણ રીતે ભ્રમિત ન કરે; કારણ કે તે દિવસ ત્યાં સુધી આવશે નહિ જ્યાં સુધી પહેલાં ધર્મત્યાગ ન આવે, અને પાપનો મનુષ્ય, એટલે વિનાશનો પુત્ર, પ્રગટ ન થાય; જે પોતાનો વિરોધ સ્થાપે છે અને જે કંઈ દેવ કહેવાય છે અથવા જેની ઉપાસના થાય છે, તે સર્વ કરતાં પોતાને ઊંચો કરે છે; એટલું જ નહીં, પરંતુ જાણે તે દેવ હોય તેમ દેવના મંદિરમાં બેસી પોતાને દેવ તરીકે દર્શાવે છે. શું તમને યાદ નથી કે જ્યારે હું હજી તમારી સાથે હતો ત્યારે મેં તમને આ વાતો કહી હતી? અને હવે તમે જાણો છો કે શું તેને રોકી રાખે છે, જેથી તે પોતાના સમયમાં પ્રગટ થાય. કારણ કે અધર્મનું રહસ્ય તો હવે જ કાર્ય કરી રહ્યું છે; છતાં જે હમણાં રોકે છે તે ત્યાં સુધી રોકશે જ્યાં સુધી તેને માર્ગમાંથી દૂર કરવામાં ન આવે. અને ત્યાર પછી તે દુષ્ટ પ્રગટ થશે, જેને પ્રભુ પોતાના મોઢાના શ્વાસથી નષ્ટ કરશે અને પોતાના આગમનના તેજથી વિનાશ પમાડશે; એટલે તે, જેના આગમન શૈતાનના કાર્ય પ્રમાણે સર્વ શક્તિ, ચિહ્નો અને ખોટાં અદ્ભુતો સાથે થાય છે, અને નાશ પામનારાઓમાં અધર્મના સર્વ પ્રકારના છેતરપિંડી સાથે; કારણ કે તેઓએ સત્યના પ્રેમને સ્વીકાર્યો નહીં, જેથી તેઓ ઉદ્ધાર પામે. અને આ કારણસર દેવ તેમની ઉપર પ્રબળ ભ્રમણા મોકલશે, જેથી તેઓ જૂઠાણું માને; જેથી તેઓ બધા દંડિત થાય જેઓએ સત્ય પર વિશ્વાસ કર્યો નહિ, પણ અધર્મમાં પ્રસન્નતા માણી. 2 થેસ્સલોનિકીઓને 2:1-12.

આ અવતરણનો સંદર્ભ એ બાબતનો વિચાર છે કે ખ્રિસ્ત બીજી વાર ક્યારે પરત આવશે. પૌલ થેસ્સલોનિકીઓને યાદ અપાવે છે કે જ્યારે તેણે કહ્યું હતું, “શું તમને યાદ નથી કે જ્યારે હું હજી તમારી સાથે હતો, ત્યારે મેં તમને આ વાતો કહી હતી?” ત્યારે તે આ ચિંતાનો ઉત્તર અગાઉ જ આપી ચૂક્યો હતો. પૌલ “અમારા પ્રભુ ઇસુ ખ્રિસ્તના આગમન અને તેની પાસે અમારા એકત્રિત થવા” વિષે ભાઈઓ વિષયાંતરે ભ્રમિત ન થાય તે અટકાવવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યો હતો.

ઇતિહાસકારો ઓળખે છે કે વિવિધ મિલરના સંદેશનો અડધો ભાગ દાનિયેલ અથવા યાચ આઠ, અને વચન યોદના બે હજાર ત્રણ સો વર્ષો ની તેમની ઓળખ પર આધારિત હતો. તેમના સંદેશનો બીજો અડધો ભાગ, જેને ક્યારેક માન્યતા આપવામાં આવતી નથી, ખ્રિસ્તના બીજા આગમન વિષેની ખોટી શિક્ષા ઓળખાવવાની તેમની સેવા છે.

ખોટી ચેસુઇટ પદ્ધતિશાસ્ત્રના આધારે એક પ્રખ્યાત ખોટો ઉપદેશ પ્રચલિત હતો (અને હજુ પણ છે), જેને વિવિધ મિલરે સતત વિરોધ કર્યો હતો. તે એવો ખોટો ઉપદેશ હતો કે પ્રભુના બીજા આગમન પહેલાં “લૌકિક સહસ્રાબ્દી” કહેવાતો શાંતિનો એક હજાર વર્ષનો સમય આવે છે; આ ઉપદેશનો સિસ્ટર વાઇસે પણ વિરોધ કર્યો હતો.

મિલરનું કાર્ય ખ્રિસ્તના શાબ્દિક પુનરાગમનના સત્યને પણ સ્થાપિત કરી રહ્યું હતું, સહસ્રાબ્દી વિષે તેના સમયકાળમાં પ્રચલિત રહેલી વિવિધ ખોટી ધારણાઓના વિરોધમાં. 2 થેસ્સલોનિકીઓમાં પૌલ બીજા આગમન વિષે સંબોધન કરે છે, તેથી આ અવતરણ મિલરના શાબ્દિક બીજા આગમન અંગેના સમજણનો એક ભાગ હતું. આ અધ્યાય મિલર માટે “Present Truth” હતો.

પૌલ બીજા આગમન સાથે સંબંધિત ઘટનાઓની એક મહત્વપૂર્ણ ક્રમબદ્ધતા દર્શાવે છે, અને સાથે સાથે તે એનું તર્ક પણ રજૂ કરે છે કે શા માટે થેસ્સલોનિકીઓને તેમના જીવનકાળમાં પ્રભુના પુનરાગમનની અપેક્ષા રાખવી જોઈએ નહીં. પૌલ કહે છે, “હવે, ભાઈઓ, આપણા પ્રભુ ઇસુ ખ્રિસ્તના આગમન વિષે અને તેમની પાસે અમારા એકત્ર થવા વિષે, અમે તમને વિનંતી કરીએ છીએ.” “વિનંતી કરીએ છીએ” એવો શબ્દનો અર્થ પૂછપરછ કરવો એવો થાય છે. પૌલ બીજા આગમન સાથે સંકળાયેલા તત્વોનું તર્કપૂર્વક વિશ્લેષણ કરી રહ્યો છે અને પોતાના શ્રોતાઓને એક પ્રકારની પૂછપરછ દ્વારા માર્ગદર્શન આપે છે, જેનો ઉદ્દેશ તેના શ્રોતાઓ દ્વારા તેના તર્કનું વિશ્લેષણ કરાવવાનો છે.

તેમના તર્કની રચના એવી છે કે ખ્રિસ્ત બીજો વાર પરત આવે તે પહેલાં પાપાસત્તાને ઓળખવામાં આવવી અને તેનું શાસન સ્થાપિત થવું આવશ્યક છે, અને ઇતિહાસમાં પાપાસત્તાનું આગમન થાય તે પહેલાં અવશ્ય એક ધર્મત્યાગ થવો જોઈએ. તે ધર્મત્યાગ હજી ભવિષ્યમાં હતો, તેથી પાપાસત્તાનું આગમન તો તેથી પણ વધુ આગળનું હતું. તો પછી કોઈને ખ્રિસ્તનું પરત આવવું નજીક છે એવું માનવામાં કેવી રીતે ભ્રમિત કરી શકાય? તે ધર્મત્યાગ પછી પ્રકાશિત થતી તે સત્તા ચોક્કસ કોણ છે તે સ્થાપિત કરવા માટે પાપાસત્તાના અનેક પ્રતીકોનો ઉપયોગ કરે છે. તે પાપાસત્તાને “પાપનો મનુષ્ય,” તે “દુષ્ટ,” “વિનાશનો પુત્ર,” અને “અધર્મનું રહસ્ય” કહે છે. સિસ્ટર વ્હાઇટ સ્પષ્ટ કહે છે કે આ બધાં પાપાસત્તાને ઓળખાવતા પ્રતીકો છે.

“પરંતુ ખ્રિસ્તના આગમન પહેલાં, ભવિષ્યવાણીમાં અગાઉથી જણાવ્યા મુજબ, ધાર્મિક જગતમાં મહત્વપૂર્ણ વિકાસો થવાના હતા. પ્રેરિતે જાહેર કર્યું: ‘મનમાં જલદી ડગમગી ન જજો, કે વ્યાકુળ ન થજો—ન તો કોઈ આત્માથી, ન તો કોઈ વચનથી, ન તો અમારી તરફથી હોવાનું કહેવાતું કોઈ પત્રથી—જાણે ખ્રિસ્તનો દિવસ આવી ગયો હોય. કોઈ પણ રીતે કોઈ તમને છેતરે નહીં; કારણ કે પ્રથમ મહાપતન આવે અને પાપનો મનુષ્ય, વિનાશનો પુત્ર, પ્રગટ થાય તે પહેલાં તે દિવસ નહીં આવે; જે દરેક એને, જેને દેવ કહેવાય છે, અથવા જેની ઉપાસના થાય છે, તેના વિરુદ્ધ ઊભો રહે છે અને પોતાને તેમના ઉપર ઊંચો કરે છે; જેથી તે દેવની જેમ દેવના મંદિરમાં બેસે છે, અને પોતે દેવ છે એમ દર્શાવે છે.’”

“પાઉલના શબ્દોનો ખોટો અર્થ કાઢવો ન હતો. એવો ઉપદેશ આપવો ન હતો કે તેણે વિશેષ પ્રકાશન દ્વારા થેસ્સલોનિકીઓ લોકોને ખ્રિસ્તના તાત્કાલિક આગમન વિષે ચેતવ્યું આપ્યું હતું. એવી માન્યતા વિશ્વભ્રમમાં ગૂંચવણ પેદા કરે; કારણ કે નિરાશા ઘણી વાર અવિશ્વાસ તરફ દોરી જાય છે. તેથી પ્રેરિતે ભાઈઓને ચેતવ્યું કે તેની તરફથી આવી ચોંટાણે એવો કોઈ સંદેશ સ્વીકારશો નહિ; અને તેણે આગળ આ હકીકત પર ભાર મૂક્યો કે પ્રભુદ્વારા દાનિયેલે એટલી સ્પષ્ટ રીતે વર્ણવેલી પાપલ સત્તા હજી ઊભી

થવાની હતી અને દેવના લોકો વિરુદ્ધ યુદ્ધ કરવાની હતી. જ્યારે સુધી આ સત્તા પોતાનું ધાતક અને દેવનિદાપૂર્ણ કાર્ય પૂર્ણ ન કરે, ત્યાં સુધી ચર્ચ માટે તેમના પ્રભુના આગમનની રાહ જોવી નિરર્થક હોય. 'શું તમને યાદ નથી,' પાઉલે પૂછ્યું, 'કે જ્યારે હું હજી તમારી સાથે હતો, ત્યારે મેં તમને આ વાતો કહી હતી?'"

"સાચી ચર્ચને ઘેરી વળનાર પરીક્ષાઓ ભયંકર થવાની હતી. પ્રેરિત જ્યારે લખી રહ્યો હતો ત્યારે પણ 'અધર્મનું રહસ્ય' કાર્ય કરવાનું શરૂ થઈ ચૂક્યું હતું. ભવિષ્યમાં જે વિકાસો થવાના હતા, તે 'શૈતાનની કાર્યશૈલી પ્રમાણે સર્વ પ્રકારની શક્તિ, ચિહ્નો અને ખોટા આશ્ચર્યકારક કાર્યો સાથે, અને નાશ પામનારાઓમાં અધર્મની સર્વ પ્રકારની છેતરપિંડી સાથે' થવાના હતા."

"ખાસ કરીને ગૌરવભર્યું છે પ્રેરિતનું તે નિવેદન, જે તેઓએ તેઓ અંગે કર્યું છે જેઓ 'સત્યના પ્રેમને' સ્વીકારવાનો ઇનકાર કરે છે. 'આ કારણથી,' તેમણે તેઓ બધાં વિષે જાહેર કર્યું જેઓ સત્યના સંદેશાઓને જાણપૂર્વક નકારી કાઢશે, 'દેવ તેઓને પ્રબળ મોહમાં મોકલી આપશે, જેથી તેઓ જૂઠા પર વિશ્વાસ કરે: જેથી તેઓ બધાં દંડને પાત્ર ઠરે જેઓએ સત્ય પર વિશ્વાસ કર્યો નહીં, પરંતુ અધર્મમાં આનંદ માન્યો.' મનુષ્યો દેવ પોતાની કૃપામાં તેમને જે ચેતવણીઓ મોકલે છે તે ચેતવણીઓને દંડ વિના નકારી શકતા નથી. જે લોકો આ ચેતવણીઓથી વિમુખ રહેવામાં અડગ રહે છે, તેમની પાસેથી દેવ પોતાનો આત્મા હટાવી લે છે, અને તેઓને તેઓ જે છેતરપિંડીને પ્રેમ કરે છે તેના આધિન છોડી દે છે."

Acts of the Apostles, 265, 266.

જ્યાં કે સિસ્ટર વ્હાઇટ સીધેસીધા પૌલના અવતરણમાં આવેલ "પાપનો મનુષ્ય," "તે દુષ્ટ," "વિનાશનો પુત્ર," અને "અધર્મનું રહસ્ય" ને ઓળખી, તેને "પાપલ શક્તિ" કહે છે, તે ઉપરાંત તે વધુ પણ કહે છે. તે ઓળખાવે છે કે રોમના પોપની ઓળખ માટે પૌલે જે પ્રતીકોનો ઉપયોગ કર્યો હતો, તેઓ દાનિયેલના ગ્રંથ પરથી સ્થાપિત હતા, જ્યારે તેણે કહ્યું: "આથી પ્રેરિતે ભાઈઓને ચેતવણી આપી કે તેઓ તેની તરફથી આવ્યું હોય એવી કોઈ આવી સૂચનાને સ્વીકાર ન કરે, અને તેણે આ હકીકત ઉપર ભાર મૂક્યો કે પ્રભુ દાનિયેલ દ્વારા એટલી સ્પષ્ટ રીતે વર્ણવાયેલ પાપલ શક્તિ હજી ઊભી થવાની હતી અને દેવના લોકો વિરુદ્ધ યુદ્ધ ચલાવવાનું હતું. જ્યાં સુધી આ શક્તિ પોતાનું પ્રાણધાતક અને નિદાત્મક કાર્ય પૂર્ણ ન કરે, ત્યાં સુધી ચર્ચ માટે તેમના પ્રભુના આગમનની રાહ જોવી નિરર્થક હતું." થેસ્સલોનિકીઓને આપવામાં આવેલા સંદેશના જે ભાગમાં પૌલ પાપાસત્તાની ઓળખ કરે છે, તે દાનિયેલ અધ્યાય અગિયાર અને કલમ છત્રીસ પર આધારિત હતો.

અને રાજા પોતાની ઇચ્છા પ્રમાણે વર્તશે; અને તે પોતાને ઊંચો ઉઠાવશે, અને દરેક દેવ કરતાં પોતાને મહાન ગણાવશે, અને દેવોના દેવ વિરુદ્ધ અદ્ભુત વાતો બોલશે, અને ક્રોધ પૂર્ણ થાય ત્યાં સુધી સમૃદ્ધિ પામશે; કારણ કે જે નિર્ધારિત થયું છે તે અવશ્ય પૂર્ણ થશે. દાનિયેલ 11:36.

જ્યારે પૌલ પોપને "જે વિરોધ કરે છે અને પોતાને તે સર્વ કરતાં ઊંચો કરે છે જેને દેવ કહેવાય છે અથવા જેની ઉપાસના કરવામાં આવે છે; એટલું જ નહીં, કે તે દેવ તરીકે દેવના મંદિરમાં બેસે છે અને પોતે દેવ છે એમ દર્શાવે છે," એમ ઓળખાવે છે, ત્યારે પૌલ ભવિષ્યવક્તા દાનિયેલે વર્ણવેલા તે "રાજા"ના વર્ણનનું પરિભાષણ કરતો હતો, જેણે "પોતાની ઇચ્છા પ્રમાણે" કાર્ય કર્યું, અને "પોતાને" ઊંચો કર્યો તથા "પોતાને દરેક દેવ કરતાં" મહાન ઠેરવ્યો. પોપ એ જ રાજા છે જે "દેવોના દેવ વિરુદ્ધ આશ્ચર્યજનક વાતો" બોલે છે, અને પોપ એ જ શક્તિ છે જે 1798માં પ્રથમ "ક્રોધ" "પૂર્ણ થાય" ત્યાં સુધી "સમૃદ્ધિ પામશે."

દાનિયેલ અગિયારમો અધ્યાય, અને છત્રીસમો પદ, 1989માં થયેલા જ્ઞાનના વૃદ્ધિ, ને યોગ્ય રીતે સમજવી હોય તો તેને યોગ્ય રીતે સમજવું અતિઆવશ્યક છે. આ કારણસર, ઉરિયાહ સ્મિથે રજૂ કરેલી આ ખોટી શિક્ષા—કે આ પદમાંનો રાજા ફ્રેંચ હશે—એ એક્ઝેન્ટિઝમની પ્રથમ પેઢીમાં (1863 થી 1888) રજૂ કરવામાં આવી હતી. સ્મિથે છત્રીસમો પદનો પાઠ "તે" રાજા (જે અગાઉના પદોમાં વર્ણવાતી પાપસી છે)માંથી

બદલીને “એક” રાજા (કોઈપણ રાજા) કર્યો , જેથી તે નાસ્તિક ઇસને રોમની ઉપાસનાશૈલીના લક્ષણો આર્પણ કરી શકે; પરંતુ તે તો માત્ર તેના પ્રિય સિદ્ધાંતને આગળ ધપાવવા માટેનું એક પ્રારંભબિંદુ હતું—કે યાળીસમા પદથી આગળ તુર્કી ઉત્તરનો રાજા છે.

શૈતાને આરંભથી જ આ તથ્યને ઢાંકી દેવાનો પ્રયત્ન કર્યો કે આ પદમાંનો રાજા પાપસી છે, અને પ્રેરિત પૌલ જ આ તથ્ય માટે દાનિયેલની સાક્ષીને બીજી સાક્ષી દ્વારા સમર્થન આપે છે. સિસ્ટર વ્હાઇટે ત્રીજી સાક્ષી પૂરી પાડી.

શૈતાને માત્ર આ સત્યને અસ્પષ્ટ બનાવવાનો જ પ્રયત્ન કર્યો નહોતો કે આ પંક્તિમાં ઉલ્લેખિત રાજા પોપ છે, પરંતુ પંક્તિમાં રહેલા સત્યને ભ્રમિત દિશામાં દોરીને તેણે આ વાતનું મહત્વ પણ અસ્પષ્ટ બનાવી દીધું કે આ પંક્તિમાંનું “કોધ” શું દર્શાવતું હતું. આ પંક્તિમાં દર્શાવાયેલ પાપાશાહી 1798 સુધી સમૃદ્ધિ પામવાની હતી, જ્યારે તેને તેનું ધાતક ધા પહોંચાડવામાં આવ્યું. ઇ.સ.પૂર્વે 723માં આરંભેલી, ઇઝરાયેલના ઉત્તર રાજ્ય વિરુદ્ધ અમલમાં મૂકાયેલી, દેવના ક્રોધના બે હજાર પાંચસો વીસ વર્ષોનો અંત 1798માં આવે છે.

જો એડવેન્ટિઝમે 1863માં “સાત સમય”નું રક્ષણ કરીને તેને જાળવી રાખ્યું હોત, તો ઉરિયાહ સ્મિથ માટે છત્રીસમા પદ વિશે એવી મૂખ્યમી ચલાવી દેવી લગભગ અશક્ય બની હોત, કારણ કે “કોધ”ને ઇશ્વરના “સાત સમય”ના પ્રથમ ક્રોધનું પ્રતિનિધિત્વ કરનાર તરીકે સમજવામાં આવ્યું હોત, અને તેથી તેનો ફ્રાન્સ સાથે કોઈપણ પ્રકારનો સંબંધ જ ન હોત. 1989માં જ્ઞાનનો વધારો આ અવતરણમાં પૌલ દ્વારા સમર્થિત છે, અને આ કારણસર, આ અવતરણમાં પૌલે તેઓ વિષે આપેલી ચેતવણી—જે સત્યના પ્રેમને સ્વીકારતા નથી, પરંતુ પ્રબળ ભ્રમને સ્વીકારે છે—તે લોકો પૌલે આ અવતરણમાં રજૂ કરેલા સત્યોના તેમના અસ્વીકાર દ્વારા એવું કરે છે. તે સત્યોમાંનું એક સત્ય દાનિયેલ અધ્યાય અગિયારના ચાલીસથી પાંતાળીસ પદોમાં ઉત્તરનો રાજા કોણ છે તેની યોગ્ય ઓળખ છે.

આ અવતરણમાં, પૌલ રોમના પોપની ઓળખ કર્યા પછી, તે વિશ્વના અંતકાળમાં ખ્રિસ્તના બીજા આગમન સુધી પહોંચતી ઘટનાઓની એક શ્રેણી દર્શાવે છે, અને આ જ આ અવતરણનો વિષય છે। તે કહે છે, “પછી તે દુષ્ટ પ્રગટ કરવામાં આવશે।” તે “દુષ્ટ” પોપ છે, “જેને પ્રભુ પોતાના મુખના શ્વાસથી નાશ કરશે, અને પોતાના આગમનની તેજસ્વિતાથી વિનાશ કરશે।” પછી પૌલ કહે છે, “અર્થાત્ તે, જેના આગમન શેતાનની ક્રિયા મુજબ સર્વ શક્તિ, ચિહ્નો અને ખોટા અદ્ભુતો સાથે થાય છે।” ઇસુ તે છે “જેના આગમન શેતાનની ક્રિયા મુજબ થાય છે।”

શૈતાનનું યમત્કારિક કાર્ય એ તે સમયગાળો છે, જે જલદી આવનારા રવિવારના કાયદાથી લઈને મીખાયેલ ઊભા થાય અને માનવીય પરીક્ષાકાળ સમાપ્ત થાય ત્યાં સુધી ચાલે છે. પરીક્ષાકાળના સમાપ્તિથી લઈને ખ્રિસ્ત પાછા આવે ત્યાં સુધી ઊંડેલાતી સાત અંતિમ આફતો દરમિયાન શૈતાન કોઈ યમત્કારો કરતો નથી.

“ખ્રિસ્ત કહે છે, ‘તેમના ફળોથી તમે તેમને ઓળખશો.’ જેઓના દ્વારા આરોગ્યલાભના કાર્ય થાય છે, તેઓ જો આ પ્રગટતાઓના કારણે દેવના કાનૂનની પોતાની ઉપેક્ષાને માફ ઠેરવવા અને આજ્ઞાભંગમાં ચાલુ રહેવા પ્રેરાય, તો ભલે તેઓ પાસે કોઈપણ અને દરેક હદ સુધી શક્તિ હોય, તે પરથી એવું અનુસરતું નથી કે તેમની પાસે દેવની મહાન શક્તિ છે. તેના વિપરીત, તે તો મહાન ભ્રમકર્તાની યમત્કાર-કાર્યકારી શક્તિ છે. તે નૈતિક કાનૂનનો ભંગ કરનાર છે, અને મનુષ્યોને તેના સાચા સ્વભાવ પ્રત્યે અંધ બનાવવા માટે જે કોઈ ઉપાય તે કાબૂમાં લઈ શકે તે બધાનો ઉપયોગ કરે છે. અમને ચેતવણી આપવામાં આવી છે કે અંતિમ દિવસોમાં તે નિશાનીઓ અને ખોટા અજાયબ કાર્યો સાથે કાર્ય કરશે. અને તે આ અજાયબ કાર્યો પરીક્ષાકાળના અંત સુધી ચાલુ રાખશે, જેથી તે તેમને આ પુરાવા તરીકે દર્શાવી શકે કે તે અંધકારનો નહીં પરંતુ પ્રકાશનો દેવદૂત છે.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 911.

પૌલ ઓળખાવે છે કે પાપાસત્તા નું પ્રગટ થવું તે પહેલાં એક મહાન ધર્મત્યાગ થવાનો હતો, અને ખ્રિસ્તી તૃતીય આગમન શૈતાનના આશ્રયજનક કાર્ય પછી “પછી” થશે. શૈતાનનું આશ્રયજનક કાર્ય યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સમાં રવિવારના કાયદાથી શરૂ થાય છે, અને કૃપા-કાળના અંત તથા છેલ્લી સાત વિપત્તિ ઓના આગમન સાથે સમાપ્ત થાય છે. શૈતાનનું આશ્રયજનક કાર્ય યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સમાં રવિવારના કાયદાથી શરૂ થાય છે.

“પરમેશ્વરના કાનૂનની વિરુદ્ધ પાપાસત્તાની સ્થાપનાને અમલમાં મૂકતા આદેશ દ્વારા, આપણું રાષ્ટ્ર પોતાને સંપૂર્ણપણે ધર્મિકતાથી વિચ્છિન્ન કરશે. જ્યારે પ્રોટેસ્ટન્ટવાદ ખાઈની પાર પોતાનો હાથ લંબાવી રોમન સત્તાનો હાથ પકડી વેશે, જ્યારે તે અગાધ ખાઈ ઉપરથી પહોંચી આત્મવાદ સાથે હાથ મિલાવશે, જ્યારે આ ત્રિવિધ સંઘના પ્રભાવ હેઠળ આપણો દેશ પ્રોટેસ્ટન્ટ અને ગણરાજ્ય સરકાર તરીકેના પોતાના બંધારણના દરેક સિદ્ધાંતને નકારી કાઢશે, અને પાપાસત્તાકીય અસત્યતાઓ તથા ભ્રમોના પ્રસાર માટે વ્યવસ્થા કરશે, ત્યારે આપણે જાણી શકીશું કે શૈતાનના અદ્ભુત કાર્ય કરવાનો સમય આવી ગયો છે અને અંત નજીક છે.” Testimonies, volume 5, 451.

રવિવારનો કાયદો છઠ્ઠા રાજ્યનો અંત છે, એટલે પ્રકાશિતવાક્ય અધ્યાય તેરમાં વર્ણવાયેલું પૃથ્વીનું પશુ. પૃથ્વીનું પશુ 1798માં પાપલ શાસનના એક હજાર બેસો સાઠ વર્ષના અંતે શાસન કરવા લાગ્યું. તેથી, પાપાસત્તા વર્ષ 538માં પ્રગટ કરવામાં આવી, જોકે વિશ્વ પર કબજો જમાવવાનું તેનું કાર્ય પૌલે પોતાના શબ્દો લખ્યા ત્યારે જ સક્રિય હતું. વર્ષ 538 પહેલાં, ઈશ્વરના મંદિરમાં બેસનાર પાપના મનુષ્યના પ્રગટ થવાને પૂર્વે એક મહાપતન થવાનું હતું.

ખ્રિસ્તી ચર્ચે, સમ્રાટ કોનસ્ટન્ટાઇન દ્વારા પ્રતીક્રિત પ્રમાણે, મૂર્તિપૂજક ધર્મ સાથે સમાધાન કર્યું ત્યારે થયેલ પતન પર્ગામોસની કલીશિયા દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ પામ્યું હતું. પૌલ તે ભવિષ્યવાણી સંબંધિત માર્ગચિહ્નોની ઓળખાણ આપી રહ્યો હતો, જેઓ ખ્રિસ્તના દ્વિતીય આગમન પહેલાં અનિવાર્ય રીતે ઘટવા જોઈએ. તેણે થેસ્સલોનિકીઓને અગાઉ શીખવેલું ફરી સંક્ષેપમાં યાદ કરાવ્યા પછી, તે પછી પૂછે છે કે શું તેઓને યાદ નથી કે તેણે પૂર્વે તેમને આ સત્યો શીખવ્યા હતા? ત્યારબાદ તે તેમને યાદ અપાવે છે કે તેમણે એ પણ શીખવ્યું હતું કે એક શક્તિ પોપશાહીને “રોકે છે,” “જેથી” પોપશાહી “તેના સમયમાં પ્રગટ થાય?” “withholdeth” શબ્દનો અર્થ છે રોકવું. એ જ અવતરણમાં પછી “withholdeth” શબ્દનું અનુવાદ “now letteth” તરીકે કરવામાં આવ્યું છે.

આથી આ અવતરણનું યોગ્ય પ્રતિનિધિત્વ આ રીતે થાય છે: “અને હવે તમે જાણો છો કે પાપાસત્તાને શું રોકે છે, જેથી પાપાસત્તા પોતાના સમયમાં પ્રગટ થાય. કારણ કે અનીતિનો રહસ્ય (પાપાસત્તા) તો પહેલેથી જ કાર્ય કરી રહ્યો છે; માત્ર જે હવે પાપાસત્તાને રોકે છે, તે પાપાસત્તાને રોકતો રહેશે જ્યાં સુધી તે માર્ગમાંથી દૂર કરવામાં ન આવે.” જ્યારે વિવિધ મિલરે થેસ્સલોનિકીઓને લખાયેલા આ અવતરણને ઓળખ્યું, ત્યારે તેને સમજાયું કે ઈ.સ. 538માં પાપાસત્તાને પૃથ્વીના સિંહાસન પર આરોહિત થવાથી જે શક્તિએ અટકાવી હતી, તે મૂર્તિપૂજક રોમ હતી, અને મૂર્તિપૂજક રોમ પાપાસત્તાકીય શક્તિના ઉદયને ત્યાં સુધી રોકતી રહેશે જ્યાં સુધી મૂર્તિપૂજક રોમ “માર્ગમાંથી દૂર કરવામાં ન આવે.”

“જે બાર વર્ષ હું દૈવવાદી હતો, તે દરમિયાન મને મળતાં બધાં ઇતિહાસો મેં વાંચ્યા; પરંતુ હવે હું બાઇબલને પ્રેમ કરતો હતો. તે યેશુ વિષે શિક્ષા આપતી હતી! તેમ છતાં, બાઇબલનો ઘણો ભાગ મારા માટે હજુ અંધકારમય હતો. 1818 અથવા 19માં, જ્યારે હું એક મિત્ર સાથે સંવાદ કરી રહ્યો હતો—જેને હું મુલાકાતે ગયો હતો, અને જેણે મને દૈવવાદી હતો ત્યારે ઓળખ્યો હતો તથા મારી વાતો સાંભળી હતી—તેણે બહુ અર્થસભર ઢબે પૂછ્યું, ‘આ લખાણ વિષે અને તે લખાણ વિષે તમારું શું માનવું છે?’—એ જૂના લખાણોની તરફ સંકેત કરતાં, જેઓ પ્રત્યેક મેં દૈવવાદી હતો ત્યારે આશ્વર્ય પો ક્યાં હતા. તે શું સૂચવી રહ્યો હતો તે હું સમજી ગયો, અને ઉત્તર આપ્યો—જો તમે મને સમય આપશો, તો હું તમને કહીશ કે તેમનો અર્થ શું છે. ‘તમને કેટલો સમય જોઈએ?’ તેણે પૂછ્યું. ‘મને ખબર નથી, પરંતુ હું તમને

કહીશ,' મેં ઉત્તર આપ્યો; કારણ કે હું માનતો ન હતો કે ઈશ્વરે એવું પ્રકાશન આપ્યું હોય જે સમજવામાં ન આવી શકે. તારા બાદ મેં મારી બાઇબલનો અભ્યાસ કરવાનો નિશ્ચય કર્યો, એ વિશ્વ સાથે કે પવિત્ર આત્માનો અર્થ શું હતો તે હું શોધી શકું. પરંતુ જેમ જ મેં આ નિશ્ચય કર્યો, તેમ જ મારા મનમાં વિચાર આવ્યો—'ધારો કે તમને એવો કોઈ અવતરણ મળે જેને તમે સમજી ન શકો, તો પછી તમે શું કરશો?' તારે બાઇબલનો અભ્યાસ કરવાની આ પદ્ધતિ મારા મનમાં આવી:—હું આવા અવતરણોના શબ્દો લઈશ, અને તેમને આખી બાઇબલમાં અનુસરીશ, અને આ રીતે તેમનો અર્થ શોધી કાઢીશ. મારી પાસે ક્રાઇસ્ટિયન કોન્ફર્ન્સ હતું, જે મને લાગે છે કે દુનિયાનું સર્વોત્તમ છે; તેથી મેં તે અને મારી બાઇબલ લીધી, અને મારા લેખનમેજ પાસે બેસી ગયો, અને થોડાં અખબારો સિવાય બીજું કશું વાંચ્યું નહીં, કારણ કે હું દૈનિકશ્રી હતો કે મારી બાઇબલનો અર્થ શું છે તે હું જાણીને રહીશ."

"મેં ઉત્પત્તિથી શરૂઆત કરી અને ધીમે ધીમે આગળ વાંચતો ગયો; અને જ્યારે હું એવા કોઈ વચન સુધી પહોંચ્યો જેને હું સમજી શકતો ન હતો, ત્યારે તેનો અર્થ શું છે તે જાણવાનો માટે મેં સમગ્ર બાઇબલમાં શોધ કરી. આ રીતે જ્યારે હું બાઇબલમાંથી પસાર થયો, ત્યારે અરે, સત્ય કેટલું પ્રકાશમય અને મહિમામય દેખાયું! મેં તે જ વાત શોધી કાઢી જે હું તમને પ્રચાર કરતો આવ્યો છું. મને ખાતરી થઈ કે સાત સમય 1843માં પૂર્ણ થયા. પછી હું 2300 દિવસો સુધી આવ્યો; તેમણે મને એ જ નિષ્કર્ષ સુધી પહોંચાડ્યો; પરંતુ તારણહાર ક્યારે આવી રહ્યા હતા તે જાણવા અંગે મારામાં કોઈ વિચાર ન હતો, અને હું તે માનવા સમર્થ ન હતો; પરંતુ તે પ્રકાશ મારા ઉપર એટલો જોરથી પડ્યો કે મને શું કરવું તે સમજાયું નહીં. હવે, મેં વિચાર્યું, મને કાંટાવાળા અંકુશ અને લગામ ધારણ કરવી જ પડશે; હું બાઇબલ કરતાં વધુ ઝડપથી આગળ નહીં વધું, અને હું તેની પાછળ પણ નહીં રહી જાઉં. બાઇબલ જે કંઈ શીખવે છે, તેને હું દૈવતાથી પકડી રાખીશ. છતાં હજી કેટલાક વચનો એવા હતા જેને હું સમજી શકતો ન હતો."

"બાઇબલનો અભ્યાસ કરવાની તેની સામાન્ય પદ્ધતિ વિશે એટલું પૂરતું. બીજા એક પ્રસંગે તેણે આપણી સમક્ષ રહેવા પાઠનો અર્થ નક્કી કરવાની પોતાની રીત—અર્થાત્ 'the daily' નો અર્થ—જણાવ્યો હતો. તેણે કહ્યું, 'હું આગળ વાંચતો ગયો, અને મને ડેનિયલ સિવાય બીજું કોઈ એવું સ્થાન મળ્યું નહીં, જ્યાં તે જોવા મળે. પછી મેં તેના સાથે સંબંધિત જે શબ્દો હતા, તે લીધા—'take away.' તે the daily ને દૂર કરશે, 'જે સમયથી the daily દૂર કરવામાં આવશે,' વગેરે. હું આગળ વાંચતો રહ્યો, અને મને લાગ્યું કે આ પાઠ પર મને કોઈ પ્રકાશ મળશે નહીં; અંતે હું 2 Thessalonians 2:7-8 પર આવ્યો. 'For the mystery of iniquity doth already work, only he who now letteth, will let, until he be taken out of the way, and then shall that wicked be revealed,' વગેરે. અને જ્યારે હું તે પાઠ સુધી પહોંચ્યો, અરે, સત્ય કેટલું સ્પષ્ટ અને મહિમામય દેખાયું! એ રહ્યું! એ જ 'the daily' છે! સારું, હવે, પૌલ 'he who now letteth,' અથવા અવરોધે છે, તેનાથી શું અર્થ કરે છે? 'the man of sin,' અને 'the wicked,' દ્વારા Popery નો અર્થ થાય છે. સારું, તો Popery પ્રગટ થવામાં અવરોધ શું કરે છે? કેમ, તે Paganism છે; સારું, તો 'the daily' નો અર્થ અનિવાર્ય Paganism જ થવો જોઈએ." William Miller, Apollos Hale, The Second Advent Manual, 65, 66.

દાનિયેલના ગ્રંથમાં "the daily" મૂર્તિપૂજકત્વનું પ્રતીક હતું—આ સમજણ વિના, મિલર માટે તેણે પોતાની ભવિષ્યવાણીય રચના જે માળખા પર સ્થાપિત કરી હતી તે વિકસાવવું અત્યંત મુશ્કેલ બન્યું હોત. દાનિયેલના ગ્રંથમાં "the daily" પાંચ વખત આવે છે, અને તે હંમેશા પાપત્વના એક પ્રતીક સાથે અનુસરાય છે. દાનિયેલના ગ્રંથમાં "the daily" મૂર્તિપૂજકત્વ છે તેનો પુરાવો પૌલે થેસ્સલોનિકીઓને લખેલા પત્રમાં મળે છે. દેવના વચનમાં આવેલી સૌથી કઠોર ચેતવણીઓમાંની એક ત્યાં જોવા મળે છે, કેમ કે ત્યાં પૌલ સ્પષ્ટપણે કહે છે કે જે લોકો સત્યને પ્રેમ કરતા નથી તેઓને પ્રબળ ભ્રમણામાં સોંપી દેવાશે. થેસ્સલોનિકીઓમાં ઉદ્દેશપૂર્વક સ્થાપિત કરાયેલ સત્ય એ મૂર્તિપૂજકત્વનો પાપત્વ સાથેનો સંબંધ ઓળખાવતું સત્ય હતું, અને તે સત્યનો ઇનકાર કરવો એ આ ખાતરી આપવું છે કે તે ઇનકારનું પરિણામ પ્રબળ ભ્રમણા જ બનશે.

અમે આ વિષયને આગામી લેખમાં આગળ ચાલુ રાખીશું.

તમે જાતે સ્થિર થાઓ અને અયંબિત થાઓ; પોકારો, હા, પોકારો: તેઓ દ્રાક્ષારસથી નહીં, તો પણ મતવાલા થયા છે; મજબૂત મધપાનથી નહીં, તો પણ લથડાય છે. કારણ કે યહોવાએ તમારા ઉપર ઘેરા નિદ્રાનો આત્મા ઢોળી દીધો છે અને તમારી આંખો મીંચી દીધી છે; ભવિષ્યવક્તાઓને અને તમારા શાસકોને, દર્શકોને, તેણે ઢાંકી દીધા છે. અને સર્વ દર્શન તમારા માટે મુદ્રાંકિત પુસ્તકના શબ્દો જેવું થઈ ગયું છે, જે કોઈ વિદ્વાન માણસને આપીને કહે છે, “ફૂપા કરીને આ વાંચ,” અને તે કહે છે, “હું વાંચી શકતો નથી; કારણ કે તે મુદ્રાંકિત છે”; અને તે પુસ્તક કોઈ અવિદ્વાનને આપી કહે છે, “ફૂપા કરીને આ વાંચ,” અને તે કહે છે, “હું અવિદ્વાન છું.” તેથી પ્રભુએ કહ્યું, “આ પ્રજા પોતાના મોઢાથી મારી નજીક આવે છે, અને પોતાના હોઠોથી મારો આદર કરે છે, પરંતુ પોતાનું હૃદય મથી ખૂબ દૂર રાખે છે, અને મારાપ્રત્યેનો તેમનો ભય મનુષ્યોની આજ્ઞાથી શીખવવામાં આવ્યો છે: તેથી જુઓ, હું આ પ્રજામાં એક અદભૂત કાર્ય, હા, અદભૂત કાર્ય અને આશ્ચર્યકારક ઘટના કરવાનું ચાલુ રાખીશ; કેમ કે તેમના જ્ઞાની પુરુષોની જ્ઞાનતા નાશ પામશે, અને તેમના બુદ્ધિશાળી પુરુષોની સમજ છુપાઈ જશે. હાય તેઓને, જે યહોવાથી પોતાની સલાહને ઊંડે સુધી છુપાવવાનો પ્રયત્ન કરે છે, અને જેમનાં કાર્યો અંધકારમાં છે, અને તેઓ કહે છે, ‘અમને કોણ જુએ છે? અને અમને કોણ જાણે છે?’ નિશ્ચયે, વસ્તુઓને ઊંધું ફેરવી નાખવાની તમારી રીત કુંભારની માટી સમાન ગણાશે: કેમ કે શું રચાયેલ કાર્ય પોતાના રચનાર વિષે કહે, ‘તેણે મને બનાવ્યો નથી’? અથવા શું ઘડાયેલ વસ્તુ પોતાના ઘડનાર વિષે કહે, ‘તેને સમજ નહોતી?’” યશાયા 29:9-16.